

УДК 347.9

**ПРАВОВИЙ СТАТУС ПРИВАТНОГО ВИКОНАВЦЯ ЯК СУБ'ЄКТА ВИКОНАВЧОГО
ТА ТРАНСНАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОНАВЧОГО ПРОЦЕСУ**

Постановка проблеми. Виокремлення виконавчого процесу як галузі права, що дедалі частіше підтримується в правовій думці, є вкрай актуальним як з теоретичного, так і з практичного боку. Виконавчий процес нерозривно пов'язаний із цивільним (зокрема й господарським) процесом та з адміністративним правом, але в силу спеціального та єдиного (однорідного) предмета регулювання відносин, пов'язаних із виконанням судових рішень та інших актів, що підлягають примусовому виконанню, а також сукупності взаємопов'язаних інститутів і підгалузей, він має бути виділений в окрему галузь права. Необхідність виокремлення виконавчого процесу в галузь як окрему складову частину системи права підтверджується і вкрай швидкими змінами законодавчого регулювання виконавчого провадження та наявністю спеціальних галузевих законів і цілої низки підзаконних нормативно-правових актів, судової практики (зокрема й практики Верховного Суду України). Але правова доктрина не завжди встигає відображати відповідні зміни. С. Фурса, яка зробила вагомий внесок у розвиток концепції виконавчого процесу як окремої галузі, зазначає, що ті істотні зміни, які відбулися в організаційній структурі (виокремлення судових виконавців зі структури судів і створення Державної виконавчої служби), пройшли непоміченими для науки, оскільки виконавче провадження досі входить до спеціальності 12.00.03 й віднесене до цивільного процесу, хоча мають бути внесені зміни до класифікатора галузей права щодо виокремлення нової галузі права – виконавчого процесу [1, с. 20].

Відсутність належного закріплення місця виконавчого процесу в системі права та відсутність належного реагування в науковому середовищі на ключові законодавчі зміни у сфері виконання рішень можуть призвести до зниження якості й ефективності імплементації таких змін і ускладнити системне узгодження суміжних нормативно-правових актів із законодавчими новелами. Так, у червні 2016 р. було кардинально змінено систему виконавчого провадження, до складу виконавчого процесу введено абсолютно новий для національної системи права інститут і суб'єкт – приватних виконавців. Таким чином, необхідним є детальне дослідження місця та статусу приватних виконавців у системі виконавчого процесу. Глобалізація ринків і всіх сфер суспільного життя призводить також до необхідності напрацювання способів удосконалення примусового виконання рішень та інших актів, що підлягають примусовому виконанню (що ускладнене присутнім у таких відносинах іноземним елементом, тобто транснаціональним виконавчим процесом), зокрема й шляхом вивчення правового статусу його суб'єктів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням суб'єктного складу виконавчого процесу, зокрема учасників виконавчого провадження, займалися такі вчені, як М. Авдюков, Ю. Гринько, П. Заворотько, М. Штефан, А. Треушников, І. Морозова, М. Асадулін, Ю. Гепп, Д. Валєєв, О. Хортинська, М. Вікут, В. Худенко, Є. Ятченко та інші; процесуальне становище суб'єктів виконавчого процесу та їх співвідношення з учасниками виконавчого провадження, а також роль окремих суб'єктів досліджували С. Фурса, С. Щербак, Д. Глушкова, М. Вінциславська, Р. Ігонін, О. Верба-Сидор, С. Бочарова, Д. Малешин та інші. Питання діяльності приватних виконавців досліджувалося здебільшого в практичній, а не в науковій літературі. Серед науковців дослідженням діяльності приватних виконавців займалися такі автори: А. Солонар, І. Ткач, М. Марченко, Л. Соїко, В. Ляшенко, І. Зозуля. Проте очевидно, що у зв'язку з кардинальною зміною системи виконавчого процесу в науковій доктрині недостатньо розкритим є правовий статус його нововведених суб'єктів – приватного виконавця. Більше того, дослідження суб'єктів транснаціонального виконавчого процесу, як і дослідження місця приватного виконавця в системі транснаціонального виконавчого процесу, у науковій думці поки не знаходять свого відображення.

Завданням дослідження є визначення місця приватного виконавця в системі виконавчого процесу та транснаціонального виконавчого процесу. Визначення його правового статусу, що є **метою дослідження**, дозволить здійснити перші кроки у виокремленні та вирішенні можливих проблем реалізації прав і обов'язків приватного виконавця та його взаємодії з іншими суб'єктами виконавчого та транснаціонального виконавчого процесу.

Виклад основного матеріалу. У зв'язку з низьким рівнем виконання судових рішень і неефективністю судової системи та неможливістю забезпечення засадничих принципів правової держави, таких, як верховенство права та право на судовий захист, яке включає законне очікування якісного виконання судового рішення, нарізла необхідність реформування системи виконання судових рішень. Так, Радою з питань судової реформи, що є консультативно-дорадчим органом при Президентові України, у цьому напрямі було розроблено низку пропозицій щодо внесення змін до законодавства, яке регулює виконавчий процес. Серед запроваджених змін було введення нового суб'єкта виконавчого провадження – приватного виконавця, що діятиме на комерційній основі, але водночас буде наділений широким колом владних

повноважень, по суті, тих же, що й державний виконавець, за низкою винятків і особливостей їх реалізації. Так, у червні 2016 р. Верховною Радою України було прийнято закони, покликані врегулювати проблему невиконання судових рішень: Закон України № 1403-VIII «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» [2] і Закон України № 1404-VIII «Про виконавче провадження» [3] (далі – Закон України «Про виконавче провадження»). Ці закони в сукупності дозволяють визначити правовий статус і місце приватного виконавця в системі виконавчого процесу.

Таким чином, для цілей дослідження правового статусу приватного виконавця вбачається за доцільне визначити нормативне закріплення прав, обов'язків, повноважень і компетенції приватного виконавця, його підпорядкованості чи підзвітності, порядок взаємодії з іншими суб'єктами виконавчого процесу. Визначення таких складових частин правового статусу приватного виконавця дозволить виокремити його місце в системі виконавчого процесу, зокрема й такого, що ускладнений іноземним елементом.

Ст. 1 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» визначає, що примусове виконання судових рішень і рішень інших органів (посадових осіб) (далі – рішення) покладається на органи державної виконавчої служби та у визначених Законом України «Про виконавче провадження» випадках – на приватних виконавців. Згідно зі ст. 16 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» приватним виконавцем може бути громадянин України, уповноважений державою здійснювати діяльність із примусового виконання рішень у порядку, установленому законом.

Приватний виконавець є суб'єктом незалежної професійної діяльності.

Згідно зі ст. 5 Закону України «Про виконавче провадження» приватний виконавець здійснює примусове виконання рішень, передбачених ст. 3 названого Закону («Рішення, що підлягають примусовому виконанню. Виконавчі документи»), крім рішень про відібрання й передання дитини, установлення побачення з нею чи усунення перешкод у побаченні з дитиною; рішень, за якими боржником є держава, державні органи, НБУ, органи місцевого самоврядування, їх посадові особи, державні та комунальні підприємства, установи, організації, юридичні особи, частка держави у статутному капіталі яких перевищує 25% та/або які фінансуються виключно за кошти державного чи місцевого бюджету; рішень, за якими боржником є юридична особа, примусова реалізація майна якої заборонена відповідно до закону; рішень, за якими стягувачами є держава, державні органи; рішень адміністративних судів і рішень Європейського суду з прав людини; рішень, які передбачають учинення дій щодо майна державної чи комунальної власності; рішень про виселення та вселення фізичних осіб; рішень, за якими

боржниками є діти або фізичні особи, визнані недієздатними чи цивільна дієздатність яких обмежена; рішень про конфіскацію майна; рішень, виконання яких віднесене цим Законом безпосередньо до повноважень інших органів, які не є органами примусового виконання; інших випадків, передбачених цим Законом і Законом України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів». Протягом першого року зайняття діяльністю приватного виконавця приватний виконавець не може здійснювати примусове виконання рішень, за якими сума стягнення становить двадцять і більше мільйонів гривень або еквівалентну суму в іноземній валюті.

Таким чином, законодавство розмежовує компетенцію державного та приватного виконавця *за предметом рішень, що підлягають примусовому виконанню (предмет здійснення повноважень)*.

На думку І. Зозулі, ця норма відображає різницю щодо повноважень приватного та державного виконавця, де визначені обмеження здійснення примусового виконання рішень тільки приватними виконавцями, на відміну від державних виконавців, щодо яких обмеження здійснення примусового виконання рішень окремо не визначено взагалі. Із цього, на думку автора, випливає другорядність приватних виконавців щодо державних виконавців, а також пов'язані із цим намагання законодавця обмежити сферу діяльності приватних виконавців [4, с. 8].

Закон України «Про виконавче провадження» передбачає окремі підстави, з яких лише приватний виконавець має право повернути виконавчий документ стягувачу без прийняття до виконання, що пов'язані з особливостями діяльності приватного виконавця як суб'єкта одночасно приватноправових і публічно-правових правовідносин. До таких підстав належить, зокрема, можливість повернення виконавчого документа без виконання, якщо на момент подачі стягувачем заяви про примусове виконання рішення кількість виконавчих документів за рішеннями про стягнення періодичних платежів, заробітної плати, заборгованості фізичних осіб з оплати житлово-комунальних послуг, поновлення на роботі перевищує 20% від загальної кількості виконавчих документів, що перебувають на виконанні в приватного виконавця, а також в інших випадках, передбачених законом.

На підставі наведеного можна зробити висновок, що законодавець також *розмежовує повноваження державного та приватного виконавця за особливостями їх реалізації*.

Крім того, ст. 25 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» визначено *територіальну компетенцію приватних виконавців за виконавчими округами*. За вказаним принципом приватний виконавець має право приймати до виконання виконавчі документи, місце виконання яких відповідно до Закону України «Про виконавче провадження» знаходиться в межах АР Крим, області або міста Києва чи Севастополя, у яких розташований його виконавчий округ.

Згідно зі ст. 24 Закону України «Про виконавче провадження» місце вчинення виконавчих дій також може відрізнятися залежно від того, виконується таке рішення державним або приватним виконавцем. Так, виконавчі дії провадяться державним виконавцем за місцем проживання, перебування, роботи боржника або за місцезнаходженням його майна. *Порядок надання доручень, підстави та порядок учинення виконавчих дій на території, на яку поширюється компетенція іншого органу державної виконавчої служби, передачі виконавчої служби до іншого, від одного державного виконавця до іншого визначаються Міністерством юстиції України.* Приватний виконавець приймає до виконання виконавчі документи за місцем проживання, перебування боржника – фізичної особи, за місцезнаходженням боржника – юридичної особи або за місцезнаходженням майна боржника. Виконавчі дії у виконавчих провадженнях, відкритих приватним виконавцем у виконавчому окрузі, можуть учинятися ним на всій території України. Для проведення перевірки інформації про наявність боржника чи його майна або про місце роботи в іншому виконавчому окрузі приватний виконавець має право вчиняти такі дії самостійно або залучати іншого приватного виконавця на підставі договору про уповноваження на вчинення окремих виконавчих дій, типова форма якого затверджується Міністерством юстиції України.

Таким чином, законодавець розмежував порядок взаємодії між суб'єктами, уповноваженими на примусове виконання, залежно від того, здійснюється таке виконання приватним або державним виконавцем.

Крім того, правовий статус приватного та державного виконавця відрізняється підставою їх залучення до процесу й оплатою відповідних дій. Так, під час примусового виконання рішення органами державної виконавчої служби з боржника стягується виконавчий збір до Державного бюджету України. Приватний виконавець натомість отримує винагороду приватного виконавця на підставі домовленості зі стягувачем про порядок її оплати. Також законом передбачені різні джерела фінансування витрат виконавчого провадження.

Відмінністю є й забезпечення захисту клієнтів приватного виконавця, зокрема через установлений законодавством обов'язок приватного виконавця застрахувати свою цивільно-правову відповідальність перед третіми особами. Так, згідно зі ст. 27 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» забороняється здійснення діяльності приватного виконавця без чинного договору страхування цивільно-правової відповідальності. Відповідно до ст. 24 цього Закону приватний виконавець не має права здійснювати виконавчі дії, якщо сума стягнення за виконавчим документом з урахуванням сум за виконавчими документами, що вже перебувають у нього на виконанні, перевищує мінімальний розмір страхової суми за договором страхування цивільно-правової відповідальності приватного виконавця.

У такому разі приватний виконавець зобов'язаний укласти договір страхування на належну страхову суму. *Обов'язок страхування цивільно-правової відповідальності приватного виконавця також є істотним аспектом, що відрізняє правовий статус останнього від правового статусу державного виконавця, за дії якого відповідальність фактично несе держава.*

Відмінність правового статусу державного та приватного виконавців також відображається в порядку оскарження дій виконавців (можливості адміністративного оскарження рішень, дій чи бездіяльності державних виконавців, а також у відповідальності виконавців і в процедурі здійснення контролю за діями приватного та державного виконавця).

Так, контроль за діяльністю приватного виконавця здійснюється Міністерством юстиції України шляхом проведення планових і позапланових перевірок. Контроль за діяльністю приватного виконавця також здійснює Рада приватних виконавців України, яка має право здійснити перевірку діяльності приватного виконавця з визначених законодавством питань. Додатково при Міністерстві юстиції України утворюється Дисциплінарна комісія приватних виконавців (далі – Дисциплінарна комісія) для розгляду питань притягнення приватних виконавців до дисциплінарної відповідальності за вчинення дисциплінарних проступків. До складу Дисциплінарної комісії входять дев'ять членів, по чотири з них призначаються Міністерством юстиції України та З'їздом приватних виконавців України, один член призначається Радою суддів України. Законодавством також передбачене створення Асоціації приватних виконавців України, що є некомерційною професійною організацією, яка об'єднує всіх приватних виконавців України й утворюється з метою забезпечення реалізації завдань самоврядування приватних виконавців.

Цікаво те, що законом прямо не передбачено особливостей реалізації повноважень приватних виконавців у транснаціональних виконавчих провадженнях, тобто таких, що ускладнені іноземним елементом. Так, у розумінні виконавчого процесу іноземний елемент може бути представлений у таких формах (інститутах):

- 1) участь у виконавчому провадженні хоча б однієї особи, яка є громадянином України, що проживає за межами України, іноземцем, особою без громадянства чи іноземною юридичною особою;
- 2) необхідність здійснення виконавчих дій (повністю або частково) за кордоном у зв'язку з тим, що об'єкт, щодо якого слід здійснити виконавчі дії (наприклад, майно боржника), знаходиться на території іноземної держави;
- 3) здійснення виконавчого провадження щодо рішень судів чи інших юрисдикційних органів, винесених в іноземній державі.
- 4) виконання рішень міжнародних судових і несудових інституцій, компетенція яких визнана Україною, винесених щодо України, зокрема на користь України та проти України.

За загальним правилом, установленим ст. 77 Закону України «Про виконавче провадження», під час виконання рішень стосовно іноземців, осіб без громадянства й іноземних юридичних осіб, які відповідно проживають (перебувають) чи зареєстровані на території України або мають на території України власне майно, яким володіють самостійно чи разом з іншими особами, застосовуються положення цього Закону. Єдиною прямо передбаченою вказаним Законом особливістю здійснення виконавчого провадження відносно іноземного суб'єкта є можливість звернення виконавця до вповноважених органів із поданням про заборону в'їзду в Україну чи видворення за межі України таких осіб відповідно до Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» у разі невиконання судових рішень чи інших актів, що підлягають примусовому виконанню. Ці норми фактично не зазнали істотних змін, однак законодавець розширив коло суб'єктів, що можуть звертатися до вповноважених органів із поданням про заборону в'їзду в Україну чи видворення за межі України іноземного суб'єкта, надавши такі повноваження й приватному виконавцю.

Щодо виконання рішень іноземних судів (судів іноземної держави, інших компетентних органів іноземних держав, до компетенції яких належить розгляд цивільних або господарських справ, іноземних чи міжнародних арбітражів), то такі визнаються та виконуються в Україні відповідно до міжнародних договорів України, зазначеного й інших законів України, якщо визнання та виконання таких рішень передбачене міжнародними договорами України або за принципом взаємності. Хоча вказана норма й була вдосконалена порівняно з попереднім Законом України «Про виконавче провадження» № 606-XIV, однак зазначена стаття не містить достатньої деталізації щодо розмежування функції чи статусу державного та приватного виконавця у відповідних формах транснаціонального виконавчого процесу. Натомість такі відмінності впливають зі змісту, наприклад, ст. 5 Закону України «Про виконавче провадження», згідно з якою не підлягають примусовому виконанню за участі приватного виконавця рішення ЄСПЛ або ж рішення, за якими боржником є держава, державні органи, державні та комунальні підприємства, установи, організації, юридичні особи, частка держави у статутному капіталі яких перевищує 25% та/або які фінансуються виключно за кошти державного чи місцевого бюджету. Таким чином, Закон фактично обмежує передачу до примусового виконання приватного виконавця рішення інвестиційного арбітражу, де відповідачем є держава, низку рішень міжнародних комерційних арбітражних установ, що можуть бути винесені за результатами розгляду спорів, де відповідачами були визначені вище органи, установи та юридичні особи, пов'язані з державою та її коштами, рішень іноземних судових чи міжнародних арбітражних органів, за якими боржником є юридична особа, примусова реалізація майна якої

заборонена відповідно до законодавства України. У решті форм транснаціонального виконавчого процесу до приватного виконавця застосовуватимуться такі самі обмеження, що й у загальному виконавчому процесі, наприклад, щодо примусового виконання рішень про конфіскацію майна, належного іноземцю, виселення іноземця/особи без громадянства та ін.

Зазначені аспекти, можливо, не зовсім чіткі та систематизовані, але фактично відокремлюють статус приватного виконавця від статусу державного виконавця в транснаціональному виконавчому процесі.

Також слід зазначити, що визначення приватного виконавця як суб'єкта незалежної професійної діяльності з наданням йому одночасно функцій суб'єкта владних повноважень є доволі новим у правовій системі, однак такий статус можна порівняти зі статусом, наприклад, нотаріуса, якому держава надає повноваження посвідчувати певні дії й навіть більше – учиняти реєстраційні дії, у зв'язку з чим він діє як спеціальний суб'єкт державної реєстрації. Із метою розмежування статусу та місця державного виконавця та приватного виконавця в системі виконавчого процесу вважаємо за доцільне навести аналіз діяльності нотаріусів як державних реєстраторів під час реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень. Зокрема, як зазначає С. Нечипорук [5], нотаріусів визначено як спеціальних суб'єктів у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень. Таке формулювання зумовлює можливість поділу системи суб'єктів у сфері державної реєстрації речових прав у контексті їх класифікації на загальних (державних реєстраторів Державної реєстраційної служби) і спеціальних (нотаріусів). Відмінності їх правового статусу в цій сфері, на думку автора, слід розглядати за колом повноважень і підставами їх реалізації.

Визначаючи правовий статус приватного виконавця як суб'єкта виконавчого процесу (як загального, так і транснаціонального), доцільно звернутися до визначення поняття суб'єктів виконавчого процесу в науковій думці. Так, вдале визначення суб'єктів виконавчого процесу було запропоновано М. Вінциславською, яка зазначає, що такими суб'єктами є всі можливі учасники виконавчих процесуальних правовідносин (фізичні, юридичні особи публічного або приватного права, фізичні особи-підприємці, органи та посадові чи службові особи державної влади, місцевого самоврядування в межах їхньої компетенції, а також суб'єкти іноземного права), які беруть участь у виконанні рішень судів та інших юрисдикційних органів і наділяються певним обсягом процесуальних прав та/або обов'язків згідно із Законом [6, с. 6]. Як зазначає С. Щербак, суб'єктами виконавчого процесу є всі особи, які беруть участь у процесі примусового виконання рішень судів та інших юрисдикційних органів, наділені правосуб'єктністю й мають у виконавчому процесі певне процесуальне становище [7, с. 35].

Суб'єктами транснаціонального виконавчого процесу є фізичні та юридичні особи, а також спеціально вповноважені державні органи та недержавні установи, організації та підприємства, а також їхні посадові особи, які в силу свого спеціального статусу, кваліфікації чи владно-розпорядчих функцій, наданих прав чи обов'язків наділені можливістю здійснювати вплив на виконавчий процес, що ускладнений іноземним елементом, або на яких спрямований такий вплив чи результат конкретно примусового виконання.

Таким чином, суб'єкт виконавчого процесу, як і суб'єкт транснаціонального виконавчого процесу, є значно ширшим поняттям, ніж учасники провадження чи інша категорія осіб, залучених до процедури примусового виконання, і включає в себе органи й осіб, які здійснюють примусове виконання рішень. Наявність певних відмінностей у статусі державного та приватного виконавця зумовлює доцільність розмежування приватного та державного виконавця як окремих суб'єктів виконавчого провадження, які здійснюють примусове виконання рішень, на загальних (державного виконавця) та зі спеціальним статусом (приватного виконавця).

Висновки. Чинне на дату підготовки нашого дослідження законодавство, що регулює виконавчий процес, загалом достатньо визначає та розмежує правовий статус приватного та державного виконавця. Проте на законодавчому рівні досі залишаються невизначеними та розпорошеними по різних нормативних актах аспекти примусового виконання, що ускладнене іноземним елементом – транснаціональним виконавчим процесом. Визначення статусу приватного виконавця в такому процесі також прямо не подається, хоча є певні особливості залучення приватного виконавця саме до транснаціонального виконавчого процесу, що в кожному випадку необхідно перевіряти

в конкретних правовідносинах. Видається, що подальшого дослідження потребує питання доцільності обмеження в довгостроковій перспективі примусового виконання низки рішень іноземних судових або міжнародних арбітражних установ приватними виконавцями. Зважаючи на те, що дуже часто такі рішення є публічними чи резонансними, винесеними на значні суми, недопустимим є зволікання чи недостатня якість виконання, але одночасно таке виконання має пильно контролюватися державою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Снідевич О., Фурса С., Міжгалузеви зв'язки виконавчого провадження з господарським судочинством: проблеми науки, виконавчої та судової практики (у контексті необхідності виокремлення нової галузі правової науки – виконавчого процесу) Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. 2013. Вип. 2. С. 19–23.
2. Про виконавче провадження: Закон України від 2 червня 2016 р. № 2147-VIII. Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>.
3. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 2 червня 2016 р. № 1798-VIII. Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1403-19>.
4. Зозуля І. Правове забезпечення статусу суб'єктів виконавчого провадження у сфері примусового виконання судових рішень і рішень інших органів та установ. Право і суспільство. 2017. № 1. С. 148–153.
5. Нечипорук С. Повноваження нотаріуса як державного реєстратора. Часопис Київського університету права. 2014. № 3. С. 153–160.
6. Вінциславська М. Суб'єкти виконавчого процесу: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Київ, 2014. С. 19.
7. Щербак С. Суб'єкти виконавчого процесу. Вісник Української академії банківської справи НБУ. 2012. № 1 (6). С. 35–36.

Мальський М.М. ПРАВОВИЙ СТАТУС ПРИВАТНОГО ВИКОНАВЦЯ ЯК СУБ'ЄКТА ВИКОНАВЧОГО ТА ТРАНСНАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОНАВЧОГО ПРОЦЕСУ

У статті здійснене дослідження правового та процесуального статусу приватного виконавця як суб'єкта виконавчого процесу загалом і транснаціонального виконавчого процесу зокрема. Здійснений аналіз ґрунтується на дослідженні відповідних законодавчих норм, що регулюють діяльність приватного виконавця, на дослідженні його функцій і повноважень, на порівнянні таких із компетенцією державного виконавця, порівнянні статусу приватного виконавця з іншими приватноправовими суб'єктами, наділеними владними повноваженнями. За результатами дослідження видається доцільним визначити місце приватного виконавця як окремого суб'єкта в системі виконавчого процесу, наділеного спеціальним статусом, який разом із державним виконавцем належить до категорії органів і осіб, що здійснюють примусове виконання рішень.

Ключові слова: транснаціональний виконавчий процес, суб'єкти виконавчого процесу, приватний виконавець.

Мальський М.М. ПРАВОВОЙ СТАТУС ЧАСТНОГО ИСПОЛНИТЕЛЯ КАК СУБЪЕКТА ИСПОЛНИТЕЛЬНОГО И ТРАНСНАЦИОНАЛЬНОГО ИСПОЛНИТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА

В статье проведено исследование правового и процессуального статуса частного исполнителя как субъекта исполнительного процесса в целом и транснационального исполнительного процесса в частности. Осуществленный анализ основывается на рассмотрении соответствующих законодательных норм, регулирующих деятельность частного исполнителя, на исследовании его функций и полномочий, сравнении таких с компетенцией государственного исполнителя, сравнении статуса частного исполнителя с другими частноправовыми субъектами, наделенными властными полномочиями. По результатам исследования

представляется целесообразным определить место частного исполнителя как отдельного субъекта в системе исполнительного процесса, наделенного особым статусом, который вместе с государственным исполнителем относится к категории органов и лиц, осуществляющих принудительное исполнение решений.

Ключевые слова: транснациональный исполнительный процесс, субъекты исполнительного процесса, частный исполнитель.

Malskyy M.M. LEGAL STATUS OF THE PRIVATE ENFORCEMENT OFFICER AS A SUBJECT OF ENFORCEMENT PROCESS AND TRANSNATIONAL ENFORCEMENT PROCESS

The article provides analysis of the legal and procedural status of private enforcement officers as the subjects of enforcement process in general and transnational enforcement process in particular. The research is mainly based on the study of relevant legal regulations governing the functions, rights and obligations of private enforcement officers, peculiarities of exercising of their powers as well as comparative analysis of such powers with powers of state enforcement officer. The article also analyses the legal studies dedicated to the status of the private enforcement officers in Ukraine, however due to the fact that the institute of the private enforcement is newly introduced in Ukrainian legal system, the legal doctrine lacks comprehensive studies of the matter. It shall be mentioned that amended legislation governing the enforcement process rather sufficiently defines the legal status of both private and state enforcement officers as well as differences of such. In general the private enforcement officers are entitled to enforce all decisions, except those which are limited to the scope of the sole competence of the state enforcement service. Legal status of the private enforcement officers might be also compared to the status of private notaries who conduct the state registration as entities of private law acting on commercial basis with special status and powers granted by the state.

As the results of the research it is suggested to determine the private enforcement officer as a separate entity with a special status in the system of enforcement process, which, together with the state enforcement officer, belongs to the category of authorities and persons who perform enforcement of decisions.

The rapid growth of the global markets and policies leads to the necessity of development of transnational litigation and enforcement, which shall include improvement of the regulation of the powers, rights and obligations of the entities authorized to conduct such enforcement which has a foreign element (transnational enforcement). Inappropriately, the current legislation governing enforcement of the court decisions and other acts does not regulate the transnational enforcement process, thus, related procedures remain unclear at the legislative level. The status of a private enforcement officer in transnational process is also not clearly defined. Nevertheless, careful study of the Law of Ukraine On Enforcement Proceeding allows to detect certain limitations of involvement of private enforcement officer to the transnational enforcement, such as prohibition of enforcement of the ECHR decisions and decision against Ukraine, state bodies or enterprises. Such limitations basically exclude decisions of international investment arbitration and large range of decisions of international commercial arbitration institutions from the sphere of the private enforcement. Further researches shall be focused on the issue whether it is expedient to restrict the enforcement of a number of decisions of foreign judicial or international arbitration institutions involving the state interest by private enforcement officers. Given the international element of such proceedings, it is inadmissible to delay or demonstrate insufficient quality of the enforcement, but at the same time such enforcement proceedings should be subject of supervision by the state.

Key words: transnational enforcement process, subjects of enforcement process, private enforcement officer.